

ΕΚΤΑΚΤΟΣ ΣΥΝΕΔΡΙΑ ΤΗΣ 14ΗΣ ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1993

ΠΡΟΕΔΡΙΑ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΔΕΣΠΟΤΟΠΟΥΛΟΥ

Ε Π Ι Σ Η Μ Ο Σ   Υ Π Ο Δ Ο Χ Η
ΤΟΥ ΑΝΤΕΠΙΣΤΕΛΛΟΝΤΟΣ ΜΕΛΟΥΣ ΤΗΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ
ΜΑΚΑΡΙΩΤΑΤΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΤΙΡΑΝΩΝ ΚΑΙ ΠΑΣΗΣ
ΑΛΒΑΝΙΑΣ ΚΥΡΙΟΥ ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ ΓΙΑΝΝΟΥΛΑΤΟΥ

ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΗΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ κ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΔΕΣΠΟΤΟΠΟΥΛΟΥ

Μακαριώτατε

Ἀρχιεπίσκοπε Τιράνων καὶ πάσης Ἀλβανίας,

Μὲ βαθύβλυστη χαρὰ Σᾶς ὑποδέχομαι στὴ γεραρὴ αὐτὴ Αἴθουσα τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν, μακρονῆς διαδόχου τῆς πρώτης Ἀκαδημίας, τῆς ἰδρυμένης ἀπὸ τὸν Πλάτωνα πρὶν ἀπὸ εἰκοσιτέσσαρες αἰῶνες. Ὡς εκπρόσωπος καὶ τῶν ἄλλων Ἀκαδημαϊκῶν Σᾶς ἀπενθύνω συναδελφικὸ χαιρετισμὸ καὶ Σᾶς διαβεβαιώνω ὅτι εὐελπιστοῦμε γιὰ τὴ συμβολή σας, ὡς Ἀντεπιστέλλοντος ἔστω Μέλους, στὴν ἐκπλήρωση τῶν σκοπῶν τῆς Ἀκαδημίας καὶ ἰδιαίτερα στὴ συντήρησι τῶν ἠθικῶν της γοήτρων.

Στὴν ἐπίσημη αὐτὴ ὑποδοχὴ συμβαίνει κάτι σπάνιο : Συντρέχουν πνευματικὸ ἀνάστημα καὶ ἠθικὸ μέγεθος καὶ ἱστορικὰ αἰτήματα. Εἶναι στοιχεῖα καὶ ἀπόρροια τῆς προσωπικότητος καὶ τοῦ ἔργου Σας.

Ἀπὸ νέος εἶχατε παρουσιάσει τὰ πνευματικὰ Σας χαρίσματα καὶ τὴν ἠθικὴ Σας εὐσυνειδησία. Μὲ βαθμὸ ἄριστα εἶχατε λάβει τὸ ἀπολυτήριον Γυμνασίον, με βαθμὸ ἄριστα καὶ τὸ πτυχίον Πανεπιστημίου, με βαθμὸ ἄριστα ἐπίσης τὸ διδακτορικὸ δίπλωμα. Ἡ τριπλὴ αὐτὴ ἀριστεία ὑπῆρξε προμῆνυμα τῶν μεταγενεστέρων ἐπιδόσεων τῶν καταξιοτικῶν Σας γιὰ τὴν εἴσοδο στὴν Ἀκαδημίαν. Ἐξ ἄλλου, ἡ διαδοχικὴ αὐτὴ ἀριστεία δὲν ἴσχυσε γιὰ νὰ Σᾶς ἐμφυσήσῃ τυχὸν μεγαλαυχία καὶ νὰ μειώσει τίς

σύμφυτες με τὸν χαρακτήρα Σας ἀπλότητα καὶ σεμνότητα, καὶ μᾶλλον ἴσχυσε γιὰ νὰ ἐμπεδώσει τὸ ἠθικὸ Σας φρόνημα.

Σύντονες καὶ γόνιμες ὑπῆρξαν οἱ ἐξειδικευτικὲς ἐκτὸς Ἑλλάδος σπουδὲς Σας, Θρησκευολογίας, Ἱεραποστολῆς, Ἐθνολογίας, Ἀφρικανολογίας, ὅπως καὶ οἱ σπουδὲς Σας γιὰ τὴν ἐκμάθηση πολλῶν ξένων γλωσσῶν, καὶ Σᾶς προετοίμασαν γιὰ τοὺς μεγάλους ἄθλους τοῦ βίου Σας.

Ἡ διδασκαλία Σας ἀπὸ ἐδρα τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν ἦταν ἐπιστημονικώτατη καὶ διδακτικώτατη.

Δὲν περιορισθήκατε ὅμως σ' αὐτήν. Συμπαρασταθήκατε με ζῆλον τὴν ἐλληνικὴ νεολαία. Ἐπιδιοθήκατε σὲ ἠθοπλαστικὴ τῆς ἐργασίας με ἄκρα ἐπιμέλεια. Καὶ δὲν ὀλιγωρήσατε, ὅταν ἡ πρωτοπορεία τῶν φοιτητῶν κινδύνευε στὸν ὥραϊο ἀγῶνα τῆς γιὰ τὴν ἐπαναφορὰ τῆς χώρας στὴν δημοκρατία καὶ στὴ νομοκρατία.

Ἡ ἠθικὴ ὅμως ἀνάταση καὶ ὁ πνευματικὸς ἐφοδιασμὸς Σας διάνοιξαν γιὰ τὸν βίον Σας ἔδαφος μέριμνας ὑπὲρ τῶν ἀνθρώπων κάθε φυλῆς, πέραν ἀπὸ τὰ σύνορα τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς Εὐρώπης.

Ἐμπνευσθήκατε ἀπὸ τὴν πανανθρώπινη ἀποστολὴ τοῦ Χριστιανισμοῦ καὶ ἀφιερωθήκατε με πίστη θερμοεργὸ στὴν Ἰδέα καὶ στὴν πράξη τῆς Ἱεραποστολῆς. Διακηρύξατε, ὅτι «ἀδιαφορία γιὰ τὴν ἱεραποστολὴ σημαίνει ἄρνηση τῆς Ὁρθοδοξίας», καὶ τηρήσατε με τὴν προσωπικὴ σας δράση τὸ πρακτικὸ τῆς γνώμης αὐτῆς συμπέρασμα. Τὸ ἱεραποστολικὸ ἔργο Σας ἐκτείνεται σὲ διάφορες χῶρες τῆς Ἀφρικῆς.

Στὴ θεωρία καὶ στὴν ἄσκηση τῆς ἱεραποστολῆς συνδύασατε κάπως τὴν πείρα ζωῆς αἰώνων τῆς Ὁρθοδοξίας καὶ τὴ σύγχρονη θρησκευολογικὴ ἔρευνα. Ὑπῆρξατε ὁ σκαπανεὺς στὴν Ἑλλάδα τῆς θρησκευολογικῆς ἔρευνας τῶν χωρῶν τῆς Ἀφρικῆς, ἀλλὰ καὶ ὁ ὀργανωτὴς ἐπίσης τῆς σύγχρονης ὀρθόδοξης ἐξωτερικῆς ἱεραποστολῆς.

Ὁ θεολογικὸς στοχασμὸς Σας χαρακτηρίζεται ἀπὸ ἐμμετρία, μεθοδικότητα καὶ μεσότητα, ἡ προσωπικὴ Σας ἄσκηση τῆς ἱεραποστολῆς ἀπὸ ἐργατικότητα, ἐπινοητικότητα καὶ αὐτοθυσία, καὶ ἀπὸ γνήσια θρησκευτικὴ ἐμπνοή.

Πρόσφατα ἔχετε ἀναλάβει δυσχερέστατη ἀποστολή: τὴν ἀνασυγκρότηση τοῦ ὀρθόδοξου χριστιανικοῦ βίου σὲ χώρα γειτονικὴ τῆς Ἑλλάδος. Ἐνθαρρύνεσθε ἀπὸ τὴν παράδοση καὶ τὸ ὄραμα τῆς εἰρηνικῆς σ' αὐτὴν συνυπάρξεως τῶν θρησκευτικῶν κοινοτήτων.

Οἱ μύχιες εὐχὲς μας συνοδεύουν τὸ ἔξοχο αὐτὸ ἐκκλησιαστικὸ λειτούργημά Σας, ὅπου ἀφιερωθήκατε ὁλοψύχως συντροφευμένος καὶ ἀπὸ τὴ ρήση τοῦ Εὐαγγελίου: «Εὐλόγητός ὁ Θεός..., ὁ κατὰ τὸ πολὺ αὐτοῦ ἔλεος ἀναγεννήσας ἡμᾶς εἰς ἐλπίδα ζωσαν» (Α' Πέτρος 1:3).

Ἐρωσθε καὶ προάγεσθε εἰς εὐπραξίαν.

ΠΡΟΣΦΩΝΗΣΙΣ ΤΟΥ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟΥ κ. ΜΑΡΚΟΥ Α. ΣΙΩΤΗ

Μακαριώτατε Ἀρχιεπίσκοπε Τιράνων καὶ πάσης Ἀλβανίας,

Κύριε Ἀναστάσιε,

Κατὰ τὴν παροῦσαν ἑκτακτον Συνεδρίαν τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν, τὴν ἀφιερωμένην εἰς τὴν ὑπ' αὐτῆς ἐπίσημον ὑποδοχὴν σας, τιμᾶται ἡ σεπτὴ προσωπικότης σας διὰ τὸ πολυσχιδὲς ἔργον τῆς ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τῆς Ἑλλάδος, ὡς κληρικοῦ καὶ ἱεραποστόλου τῆς ἀγιωτάτης ἡμῶν Ἐκκλησίας, ὡς ἐπιστήμονος, πανεπιστημιακοῦ διδασκάλου, καὶ πνευματικοῦ ἡγέτου. Ἡ ἀνατεθεῖσα εἰς ἐμὲ ἐντολὴ νὰ σᾶς προσφωνήσω καὶ νὰ παρουσιάσω εἰς ἀδράς γραμμὰς τὸ ἀξιολογώτατον ἔργον σας μὲ τιμᾶ ὅλως ἰδιαίτερος, πλὴν ὅμως συνέχομαι ἀπὸ τὴν πρὸς τοῦτο ἀνεπάρκειαν τοῦ λίαν περιορισμένου χρόνου. Παρὰ ταῦτα θεωρῶ χρέος μου νὰ ἀναφερθῶ δι' ὀλίγων εἰς τὴν ἰδιοτυπίαν καὶ τὸ ἐμπερίστατον τῆς Αὐτοκεφάλου Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς Ἀλβανίας, τῆς ὁποίας σήμερον εἴσθε ὁ ὑπεύθυνος πνευματικὸς ἡγέτης.

Θεοφιλέστατε Ἄγιε Βρεσθένης Κύριε Δημήτριε, ἐκπρόσωπε τῆς Αὐτοῦ Πατριότητος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Κυρίου Βαρθολομαίου,

Σεβασμιώτατε Ἄγιε Μεγάρων Κύριε Βαρθολομαῖε, ἐκπρόσωπε τῆς Αὐτοῦ Μακαριότητος τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος Κυρίου Σεραφεῖμ, Κύριοι ἀρχηγοὶ τῶν Πολιτικῶν Κομμάτων,

Κύριοι Ὑπουργοὶ καὶ Κύριοι Βουλευταί,

Κύριε Πρεσβεντὰ τῆς Ἀλβανικῆς Κυβερνήσεως,

Κυρίες καὶ Κύριοι,

Ἡ Ἱστορία τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς Ἀλβανίας ἀνάγεται εἰς αὐτοὺς τοὺς τοὺς Ἀποστολικοὺς χρόνους, ἡ δὲ ἐδραίωσίς της εἰς τὴν ἐμπνευσμένην θρησκευτικὴν πολιτικὴν τοῦ Μ. Κωνσταντίνου. Ἰδιαιτερον σοβαρὸν σταθμὸν ἀπετέλεσαν διὰ τοὺς χριστιανοὺς τῆς Ἀλβανίας οἱ χρόνοι τῶν Σταυροφοριῶν καὶ τοῦ γενικωτέρου μετὰ ταῦτα ἐπεκτατισμοῦ τοῦ Ἰσλαμισμού, μέχρι καὶ τοῦ ἔτους 1821. Καθ' ὅλην αὐτὴν τὴν μακρὰν περίοδον οἱ χριστιανοὶ τῆς Ἀλβανίας πολλαπλῶς ἐδεινοπάθησαν. Τὸ ἔτος 1922 τὸ ἐν Βερατίῳ συγκληθὲν Κληρικολαϊκὸν Συνέδριον ἀνεκήρυξεν πρᾶξικοπηματικῶς Αὐτοκέφαλον τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἀλβανίας. Κατόπιν τῆς μεσολαβήσεως τοῦ Μητροπολίτου Τραπεζοῦντος Χρυσάνθου, τοῦ μετέπειτα Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος, τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον ἀνεγνώρισε τὸ Αὐτοκέφαλον τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς Ἀλβανίας κατὰ τὸ ἔτος 1937. Τὸ ποῖμνιον τῆς Ἐκκλησίας ταύτης ἀπετέλει τὸ 21% τοῦ ἀλβανικοῦ πληθυσμοῦ ἔναντι τοῦ 68,5 τῶν Μου-

σουλμάνων καὶ 10,3 τῶν Ρωμαιοκαθολικῶν. Ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία τῆς Ἀλβανίας ἐδεινοπάθησε καὶ πάλιν κατὰ τὰ ἔτη 1941-1990. Εἰδικώτερον δὲ κατὰ τὰ ἔτη τοῦ ἀθεϊστικοῦ καθεστῶτος ὑπέστη ὅλα τὰ μαρτύρια τοῦ σκληροτέρου θρησκευτικοῦ διωγμοῦ διὰ τῆς καταργήσεως τοῦ δικαιώματος τῆς θρησκευτικῆς ἐλευθερίας, πάσης ἐκκλησιαστικῆς δικαιοδοσίας, τῆς διαλύσεως τῶν 300 ἐνοριῶν αὐτῆς, τῶν 25 Μοναστηρίων, διὰ τῆς δημεύσεως ὁλοκλήρου τῆς ἐκκλησιαστικῆς περιουσίας, τῆς μετατροπῆς ὅλων τῶν ναῶν εἰς ἀποθήκας, κινηματογράφους, σταύλους, μουσεῖα κλπ. καὶ τῆς φυλακίσεως πολλῶν ἱερέων καὶ χριστιανῶν.

Μετὰ τὴν κατάργησιν τοῦ ἀθεϊστικοῦ καθεστῶτος περὶ τὸ ἔτος 1990, ἡ ζωσα πίστις ὅσων ἐπέζησαν τοῦ σκληροῦ θρησκευτικοῦ διωγμοῦ ἐπέβαλε ἀμέριστον τὴν φροντίδα τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου. Αὕτη ἐξεδηλώθη διὰ τῆς ἀναζητήσεως τοῦ ἐνδεδειγμένου διὰ τὴν περίπτωσιν αὐτὴν προσώπου, ἐπέλεγγεν δὲ ὡς ὁ πλέον κατάλληλος ὁ τότε ἐπίσκοπος Ἀνδρούσης Ἀναστάσιος, ὁ ὁποῖος καὶ ἀπεστάλη εἰς Ἀλβανίαν κατ' ἀρχάς, ὡς Πατριαρχικὸς Ἐξάρχος, πρὸς ἀναγνώρισιν τῶν πραγματικῶν δεδομένων. Ἡ πρὸς τοῦτο ἀπαιτούμενη ἄδεια εἰσόδου ὑπὸ τῆς Ἀλβανικῆς Κυβερνήσεως ἐδόθη μετὰ ἑξ μῆνας, ἦτοι τὸν Ἰούλιον τοῦ 1991. Αἱ ἐνέργειαι τοῦ Πατριαρχικοῦ Ἐξάρχου ὑπῆρξαν ἀποφασιστικαὶ διὰ τὰς περαιτέρω ἀποφάσεις τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, ἡ ὁποία καὶ προέβη τὴν 24ην Ἰουνίου τοῦ 1992 εἰς τὴν ἐκλογὴν τοῦ Μητροπολίτου (ἀπὸ 22ας Ἀυγούστου 1991) Ἀνδρούσης Ἀναστασίου ὡς Ἀρχιεπισκόπου Τιράνων καὶ πάσης Ἀλβανίας. Ἐκτοτε ἔχον παρῆλθαι μόλις 18 μῆνες καὶ τὸ θαῦμα συνετελέσθη. Ἡ μαρτυρικὴ Αὐτοκέφαλος Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία τῆς Ἀλβανίας, ἡ ἡμιθανὴς καὶ ἀφανής, ἀνέζησε καὶ σήμερον μᾶς δίδει λαμπρὰν καὶ ἐλπιδοφόρον τὴν παρουσίαν ὅχι μόνον εἰς τὴν Ἀκαδημίαν Ἀθηνῶν, ἀλλὰ καὶ εἰς ὅλον τὸν χριστιανικὸν κόσμον.

Κυρίαί καὶ Κύριοι,

Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀλβανίας, Κύριος Ἀναστάσιος ἐγεννήθη τὴν 4ην Νοεμβρίου 1929 εἰς Πειραιᾶ. Οἱ εὐσεβεῖς γονεῖς του Γεράσιμος καὶ Ρωξάνη, ἀνέθρεψαν μὲ ἔνθεον ζῆλον καὶ φόβον Θεοῦ καὶ τὰ τρία τέκνα των, νεώτερον τῶν ὁποίων εἶναι ὁ Ἀναστάσιος. Οὗτος ἐδιδάχθη τὰ στοιχειώδη καὶ ἐγκύκλια μαθήματα εἰς Ἀθήνας, ἀριστεύων πάντοτε μέχρι καὶ τοῦ διδακτορικοῦ διπλώματός του. Κατὰ τὰ ἔτη 1948-1952 ἐφοίτησεν εἰς τὴν Θεολογικὴν Σχολὴν τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, τῆς ὁποίας εἶναι πτυχιούχος, κατὰ δὲ τὸ ἔτος 1969 κατέστη καὶ διδάκτωρ αὐτῆς. Κατὰ τὰ ἔτη 1950-1952 ἐξεπλήρωσε τὰς στρατιωτικὰς ὑποχρεώσεις του εἰς τὰς Σχολὰς Ἐφεδρῶν Ἀξιωματικῶν Σύρου καὶ Χαϊδαρίου, εἰδικευθεὶς εἰς τὰς διαβιβάσεις καὶ τὴν τεχνικὴν τῆς Ραδιοφωνίας. Τὴν χριστιανικὴν διαπαιδαγώγησιν τῆς οἰκογενείας του ὁ νεαρὸς

Ἀναστάσιος συνεπλήρωσεν εἰς τὸ πνευματικὸν περιβάλλον τῶν ἐν ἀκμῇ τότε χριστιανικῶν Ὁργανώσεων. Κατὰ τὰ ἔτη 1955-1959 εἰδικεύθη εἰς τὴν Ὀμιλητικὴν καὶ τὴν Δημοσιογραφίαν, τὴν τέχνην δηλαδὴ τοῦ ἐνδιαθέτου, προφορικοῦ καὶ γραπτοῦ λόγου. Ἐν συνεχείᾳ ἀνέπτυξε στενὰς σχέσεις μὲ τὰ στελέχη τῆς Διεθνoῦς Ὁργανώσεως Ὁρθοδόξου Χριστιανικῆς Νεολαίας, τῆς γνωστῆς ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν «Σύνδεσμος», τῆς ὁποίας καὶ κατέστη μέλος ἐπίλεκτον, καὶ ἀντιπρόεδρος κατὰ τὰ ἔτη 1964-1971. Ἡ συνεργασία του αὕτη μετὰ τῆς Ὁργανώσεως «Σύνδεσμος» ἀπετέλεσε τὴν ἀφετηρίαν τῆς μετὰ ταῦτα δράσεώς του εἰς τὴν Ἐξωτερικὴν Ἱεραποστολήν, τὴν ὁποίαν καὶ κατέστησε ἔργον τῆς περαιτέρω ζωῆς του. Κατὰ τὰς Δ' καὶ Ε' τακτικὰς Γενικὰς Συνελεύσεις τῆς Ὁργανώσεως «Σύνδεσμος» τῶν ἐτῶν 1958 καὶ 1961 ἐπέτυχε τὴν ἀπόφασιν ἰδρύσεως πρῶτον τῆς «Ἐκκλησιαστικῆς Ἐπιτροπῆς Ἐξωτερικῆς Ἱεραποστολῆς» εἰς Ἀθήνας, καὶ δεύτερον, τοῦ Ἱεραποστολικοῦ Κέντρου «Πορευθέντες», τὸ ὁποῖον καὶ διευθύνει μέχρι σήμερον. Παρατηρεῖται ὅτι τὸ ἔτος 1959 ὑπῆρξεν ἀποφασιστικὸν διὰ τὴν ἀφοσίωσίν του εἰς τὸ ἔργον τῆς Ἐξωτερικῆς Ἱεραποστολῆς, τὸ ὁποῖον ἀντελαμβάνετο ὡς τὸ οὐσιαστικώτερον μέλημα τῶν κληρικῶν, διὸ καὶ ἐχειροτονήθη Διάκονος κατὰ τὸ ἐπόμενον ἔτος 1960. Δι' ἐμπνευσμένον ἄρθρον του, φέροντος τὸν τίτλον «Ἀδιαφορία διὰ τὸ ἔργον τῆς Ἱεραποστολῆς σημαίνει ἄρνησιν τῆς Ὁρθοδόξιας», ἐπέτυχε τὴν ἀφύπνισιν τοῦ ἐντόνου ἱεραποστολικοῦ ἐνδιαφέροντος τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ.

Τὸ 1964 ὁ Διάκονος Ἀναστάσιος ἐχειροτονήθη Πρεσβύτερος καὶ ἀνεχώρησεν αὐθιμερὸν εἰς Καμπάλαν τῆς Οὐγκάντα, εἰς μίαν πρῶτην ἐπίσκεψιν γνωριμίας μὲ τοὺς στόχους τοῦ ἱεραποστολικοῦ ἔργου του. Τὴν ἐπαφὴν τῆς γνωριμίας ταύτης ἐπεξέτεινε κατὰ τὰ ἔτη 1964-1965· α) περίπου εἰς δέκα χώρας τῆς Ἀφρικῆς (Κένυα, Τανζανία, Νιγηρία, Γκάνα, Καμερόν κλπ.)· β) εἰς πέντε χώρας τῆς Ἀμερικῆς (Ἀργεντινὴ, ΗΠΑ, Μεξικόν, Καραϊβική, Καναδά)· γ) εἰς ἑννέα χώρας τῆς Ἀπω Ἀνατολῆς (Σρι-Λάνκα, Ταϊλάνδη, Κορέα, Ἰαπωνία, Κίνα, Ἰνδονησία, Μαλαισία, Σιγγαπούρη καὶ Ταϊβάν). Ἡ γνωριμία αὕτη τὸν ὑποχρέωνε νὰ συμπληρώσῃ τὴν γλωσσομάθειάν του τῆς Ἀγγλικῆς, Γερμανικῆς, Γαλλικῆς, Ἰσπανικῆς, Ρωσικῆς καὶ Σαουχίλι, ὡς καὶ τὰς ἱεραποστολικὰς σπουδὰς του, τὸ μὲν ἔτος 1965 εἰς τὸ Πανεπιστήμιον τοῦ Ἀμβούργου, ὡς ὑπότροφος τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν, κατὰ δὲ τὰ ἔτη 1966-1969 εἰς τὸ Πανεπιστήμιον τοῦ Μαρβούργου τῆς Ἑσσης, ὡς ὑπότροφος τοῦ ιδρύματος «Alexander von Humboldt». Εἰς ἀμφοτέρωτα τὰ Πανεπιστήμια ταῦτα παρηκολούθησε μαθήματα Θρησκειολογίας, Ἐθνολογίας, Ἱεραποστολῆς καὶ Ἀφρικανολογίας. Ἐν τῷ μεταξὺ συνέταξε καὶ τὴν διδακτορικὴν του διατριβήν, τὴν ὁποίαν τὸ 1969 ὑπέβαλεν εἰς τὴν Θεολογικὴν Σχολὴν τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν.

Οὕτω πανέτοιμος ἐπεδόθη εἰς τὸ ἔργον τῆς Ἱεραποστολῆς. Πρῶτον καθιέρωσε

τὴν «*Εβδομάδα Ἱεραποστολῆς*», ἴδρυσεν τὸ «*Γραφεῖον τῆς Ἐξωτερικῆς Ἱεραποστολικῆς*» εἰς τὸν Ὅργανισμόν τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, τοῦ ὁποῦ καὶ διετέλεσε Γενικὸς Διευθυντὴς κατὰ τὰ ἔτη 1971-1974 καὶ 1977-1985. Διὰ τὴν συνεργασίαν δὲ τῆς Ἐκκλησίας μετὰ τῶν δύο Θεολογικῶν Σχολῶν ἴδρυσεν καὶ τὸ «*Κέντρον Ἱεραποστολικῶν Σπουδῶν*» καὶ καθιέρωσε τὴν πανεπιστημιακὴν μετεκπαίδευσιν κληρικῶν τῶν ἐκκλησιαστικῶν κοινοτήτων Ἀφρικῆς, Κορέας καὶ Ἰαπωνίας, ἐπέτυχεν τὴν νομικὴν ρύθμισιν τῆς ἀποσπάσεως Ἑλλήνων κληρικῶν καὶ λαϊκῶν Θεολόγων εἰς τὰς ἱεραποστολικὰς Κοινότητες τοῦ Ἐξωτερικοῦ. Ἀκόμῃ ἐπέτυχεν τὴν ἴδρυσιν ἑδρας Ἱεραποστολικῆς εἰς τὴν Θεολογικὴν Σχολὴν τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, ὡς καὶ τὴν λειτουργίαν τῆς Πατριαρχικῆς Ἐκκλησιαστικῆς Σχολῆς εἰς Ναῖρόμπη τῆς Μητροπόλεως Εἰρηνοπόλεως, Ἀνατολικῆς Ἀφρικῆς, τὸ ἔτος 1982, ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν «*Ἀρχιεπίσκοπος Κύπρου Μακάριος Γ'*», μετὰ οἰκοτροφείου. Ἡ σχολὴ αὕτη λειτουργεῖ λίαν ἀποδοτικῶς μέχρι σήμερον. Τὸ ἱεραποστολικὸν ἔργον του συνεπλήρωσε τότε ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀναστάσιος διὰ τῆς ἀγορᾶς καταλλήλων οἰκοπέδων, ἀνεγέρσεως Ναῶν, ἐνοριακῶν κέντρων, μεταφράσεων τῶν ἱερῶν ἀκολουθιῶν, ἀγορᾶς ἀμφίων, ἱερῶν σκευῶν, εἰκόνων κλπ.

Ὅλη αὐτὴ ἡ ἱεραποστολικὴ δραστηριότης προεκάλεσε τὴν προσοχὴν τοῦ Π.Σ.Ε. τὸ ὁποῖον ἴδρυσεν τὸ ἔτος 1969 εἰδικῶς διὰ τὸν ἱεραπόστολον Ἀναστάσιον θέσιν Γραμματέως διὰ τὴν ἱεραποστολικὴν ἔρευναν· τέλος τὸν ἐπέλεξε διὰ τὴν περίοδον 1984-1991 Πρόεδρον τῆς «*Επιτροπῆς Παγκοσμίου Ἱεραποστολῆς καὶ Εὐαγγελισμοῦ*». Τὸν Σεπτέμβριον τοῦ 1972 ὁ ἀκόμῃ τότε Ἀρχιμανδρίτης Ἀναστάσιος διωρίσθη Γενικὸς Διευθυντὴς τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας, τὸν Νοέμβριον δὲ τοῦ αὐτοῦ ἔτους προήχθη εἰς τὸν βαθμὸν τοῦ Ἐπισκόπου Ἀνδρούσης, διὰ τὴν περαιτέρω ἄσκησιν τῶν καθηκόντων τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας. Παραλλήλως ἡσκησε καὶ τὰ καθήκοντα τοῦ Διευθυντοῦ τοῦ Διορθοδόξου Κέντρον τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος κατὰ τὰ ἔτη 1972-1976 ἐδίδαξε τὰ μαθήματα τῆς Θρησκευολογίας εἰς τὴν Θεολογικὴν Σχολὴν τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, ὡς ἔκτακτος αὐτῆς καθηγητής, κατὰ δὲ τὰ ἔτη 1976-1992 ὡς τακτικὸς καθηγητής. Κατόπιν τῆς ἰδικῆς μου προτάσεως, ὡς Πρόεδρον τῆς Γενικῆς Συνελεύσεως τῶν Καθηγητῶν τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν τοῦ ἔτους 1974, ἐξελέγη Πρόεδρος τῆς ἐκ τῶν καθηγητῶν τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν Ἐπιτροπῆς Συμπαράστασεως τοῦ Κυπριακοῦ ἀγῶνος. Ἐπηκολούθησεν ἡ ἐκλογή του ὡς Προέδρου τῆς «*Επιτροπῆς Προνοίας τῆς πνευματικῆς κληρονομίας τῆς Κύπρου*», κατὰ τὰ ἔτη 1978-1979. Διετέλεσε ἀκόμῃ μέλος τοῦ Δ.Σ. τοῦ «*Κέντρον Μεσογειακῶν καὶ Ἀραβικῶν Σπουδῶν*» (1978-1982), Διευθυντὴς τοῦ Τομέως Θρησκευολογίας καὶ Κοινωνιολογίας τοῦ Ποιμαντικοῦ Τμήματος τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς (1983-1986), Κοσμήτωρ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς κατὰ τὰ αὐτὰ ἔτη, μέλος πολλῶν διεθνῶν διαχριστιανικῶν Ἐπι-

τροπῶν, τῆς Ἐφορίας τῆς Πανεπιστημιακῆς Λέσχης, κατὰ τὰ ἔτη 1978-1979, τοῦ Δ.Σ. Ὑποτροφιῶν τοῦ Ἰδρύματος «Ἀλέξανδρος Ὠνάσης», ἀπὸ τοῦ ἔτους 1978. Μετέσχεν εἰς τὰς ἐργασίας πολλῶν Συνεδρίων Ἐπιτροπῶν τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν (εἰς Μεξικὸν τὸ ἔτος 1963, Μπανγκόγκ τὸ 1973, Μελβούρνην τὸ 1980, Σάν Ἀντόνιο — ὅπου προήδρευσε), ὡς καὶ τῶν Γενικῶν αὐτοῦ Συνελεύσεων τῆς Οὐφάλας τὸ 1964, τῆς Ναϊρόμπης τὸ 1975, τοῦ Βανκοῦβερ τὸ 1983 καὶ τῆς Καμπέ-ρα τὸ 1991. Τὸ ἔτος 1981 ἐτοποθετήθη, ὑπὸ τοῦ Πατριάρχου Νικολάου Τοποτηρητῆς τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Εἰρηνοπόλεως.

Ἔχει χειροτονήσει 62 Ἀφρικανοὺς ἱερεῖς, 42 κατηχητὰς καὶ ἀναγνώστας. Ὁργάνωσε περίπου 200 ἐνορίας εἰς διαφόρους χώρας τῆς Ἀφρικῆς καὶ ἑπτὰ ἱεραποστολικοὺς σταθμούς, ὡς καὶ πολλὰ κατηχητικὰ σχολεῖα. Τὸ 1987 ἐτιμήθη ὑπὸ τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν μὲ ἀργυροῦν μετάλλιον, διὰ τὸ ἱεραποστολικόν του ἔργον. Τὸ 1987 ἀνηγορεύθη ἐπίτιμος διδάκτωρ ὑπὸ τῆς Ὁρθοδόξου Θεολογικῆς Σχολῆς «τοῦ Τιμίου Σταυροῦ» τῆς Βοστώνης. Τὴν 24ην Ἰουνίου 1992 ἐξελέγη Ἀρχιεπίσκοπος Τιράνων καὶ πάσης Ἀλβανίας. Τὴν 18ην Φεβρουαρίου 1993 ἐξελέγη ὑπὸ τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν ἀντεπιστέλλον μέλος αὐτῆς.

Παραλλήλως πρὸς ὅλα αὐτὰ ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀναστάσιος συνέταξε καὶ ὁκτὼ ἀξιόλογα ἐπιστημονικὰ συγγράμματα. Αὐτὸν ἔλλειπεν χρόνον θὰ περιορισθῶ νὰ ἀναφέρω μόνον τοὺς τίτλους τῶν βιβλίων τούτων. Τὸ πρῶτον ἐξ αὐτῶν εἶναι ἡ κατὰ πάντα πρωτότυπος διδακτορικὴ διατριβή του, ὑπὸ τὸν τίτλον «Τὰ Πνεύματα Μπάν'ντονα καὶ τὰ πλαίσια τῆς λατρείας αὐτῶν», Ἀθῆναι 1970, σελ. 294. Πρόκειται περὶ συστηματικῆς διερευνήσεως τῆς πίστεως καὶ τῆς λατρείας τῶν κατοίκων τῆς Δυτικῆς Οὐγκάντα. Ἀκολουθοῦν χρονικῶς· α) τὸ βιβλίον του «Ὁρθρος Ὁρθοδοξίας εἰς τὴν Ἰαπωνίαν», Ἀθῆναι 1971, σελ. 70· β) Εἰς ἀγγλικὴν γλῶσσαν τὸ μετέπειτα εἰς ἑλληνικὴν γλῶσσαν δημοσιευθὲν βιβλίον του «Θέσεις τῶν Χριστιανῶν ἔναντι τῶν ἄλλων Θρησκειῶν», Ἀθῆναι 1971-1975, σελ. 144· γ) «Μορφαὶ Ἀφρικανικοῦ Τελετουργικοῦ», Ἀθῆναι 1973, σελ. 192· δ) «Ὁ Κύριος τῆς Λαμπρότητος», Ἀθῆναι 1973, σελ. 272 (τοῦτο ἀναφέρεται εἰς τὴν θρησκευτικὴν πίστιν καὶ τὴν λατείαν τῶν φυλῶν τῆς Κένυα)· ε) «Πουχάνκα ὁ Δημιουργός», Ἀθῆναι 1975, σελ. 138· στ) «Ἰσλάμ. Θρησκευτολογικὴ Ἐπισκόπησις», Ἀθῆναι 1978, σελ. 339 (ἀνευπύθην πολλάκις)· ζ) «Ὁψεις Ἰνδουϊσμοῦ-Βουδισμοῦ», Ἀθῆναι 1985, σελ. 176 (πανεπιστημιακαὶ παραδόσεις).

Τὰ ἐπιστημονικὰ ταῦτα συγγράμματα ἐπιβεβαιοῦν διὰ μίαν ἀκόμη φορὰν τὰ γραφόμενα ὑπὸ τοῦ Πλουτάρχου εἰς τὸ ἔργον του «Πρὸς Κωλώτην» (1125 Ε'): «Εὗροις δ' ἂν ἐπὶ πόλεις ἀτειχίστους, ἀγραμμάτους, ἀβασιλεύτους, ἀοίκους, ἀχρημάτους, νομίματος μὴ δεομένας, ἀπείρους θεάτρων καὶ γυμνασίων ἀνίερων δὲ πό-

λεως καὶ ἀθέου, μὴ χρωμένης εὐχαῖς μηδὲ ὅρκοις μηδὲ μαντείαις μηδὲ θυσίαις ἐπ' ἀγαθοῖς μηδὲ ἀποτροπαῖς κακῶν οὐδεὶς ἐστὶν οὐδὲ ἔσται γερονῶς θεατής».

Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀναστάσιος ἔχει ἐπίσης δημοσιεύσει, εἰς διάφορα ἔγκυρα ἑλληνικὰ καὶ διεθνῆ ἐπιστημονικὰ περιοδικά, ἐγκυκλοπαιδείας καὶ συλλογικὰ ἔργα, 72 πραγματείας καὶ μελετήματα, ὅπως: «Βυζάντιον, ἱεραποστολικὸν ἔργον» (1964), «*The Purpose and Motive of Mission*» (1965), «Τύποι ἱερέων ἀφρικανικῶν ἱερο- βασιλείων» (1968), ««Πρὸς παγκόσμιον κοινότητα» (1976), «*Les Missions des Eglises d'Orient*» (1972), «*Die Mystik in Byzanz*» (1983), «*Eastern Orthodoxy and Human Rights*» (1984), «*Culture and Gospel*» (1985), «Διάλογος τῶν Χριστιανῶν μὲ τὸ Ἰσλάμ» (1989), «*Your will be done: Mission in Christ's Way*» (1989), «Ἰνδουῖσμός καὶ ἀγωγή» (1990), «Ἀφρικανικὰ θρησκευτά» (1992), «Βουδδισμός» (1992), «Θρησκεία» (1992), «Μυστικισμός» (1992). Ἐπὶ πλέον ἔχει συγγράφει 130 ἄλλα ἄρθρα καὶ διάφορα κείμενα. Τέλος, ἴδρυσε, ἐξέδωσε (ἐλληνιστὶ καὶ ἀγγλιστὶ) καὶ διηύθυνε τὸ περιοδικὸν «Πορευθέντες» (1960-70) καὶ τὸ περιοδικὸν «Πάντα τὰ Ἑθνη» (1981-1992). Διὰ τῶν ὥς ἄνω ἐργασιῶν τοῦ ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀναστάσιος συνέβαλεν οὐσιαστικῶς εἰς τὴν ἀνάπτυξιν καὶ ἔρευναν τῆς θεολογίας καὶ πράξεως τῆς ὁρθοδόξου ἐξωτερικῆς ἱεραποστολῆς, καθὼς καὶ εἰς τὴν γενικωτέραν σύγχρονον ἱεραποστολικὴν ἀναζήτησιν.

Ἡ δεκαοκτάμηρος δραῖσις τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀλβανίας εἰς τὴν Ὁρθόδοξον Αὐτοκέφαλον Ἐκκλησίαν τῆς χώρας ταύτης ἐπισκιάζει τὴν προηγουμένην αὐτοῦ πολυσιχιδῆ δραῖσιν. Καθ' ὅτι ἀπ' ἀρχῆς ἀντεμετώπισεν ὀρθῶς τὰ μεγάλα προβλήματα τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς ταύτης, καθὼς καὶ τὰς τεραστίας δυσκολίας αὐτῶν. Ἐν πρώτοις παρατηρεῖται ὅτι ἐπιτυχῶς ἀντιμετωπίζει τὴν ἔλλειψιν διαρκοῦς Ἱερᾶς Συνόδου, κατόπιν τῆς ἀρνήσεως τῆς Ἀλβανικῆς Κυβερνήσεως νὰ δεχθῇ τοὺς συγχρόνως μετ' αὐτοῦ ὑπὸ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου ἐκλεγέντας Ἀρχιμανδρίτας, Χριστόδουλον Μουστάκαν, Ἀλέξανδρον Καλπακίδην καὶ Ἰγνάτιον Τριάντην, διὰ τὴν κατάληψιν τῶν κενῶν μητροπολιτικῶν θέσεων Κορυτσᾶς, Ἀργυροκάστρου καὶ Βεράτιου. Οὕτω προχωρεῖ μόνος μετὰ μεγάλης προσοχῆς καὶ μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ εἰς τὸ δύσκολον ἔργον του.

Ἐπτά μῆνας μετὰ τὴν ἐνθρόνισίν του συνεκάλεσε τὴν 21ην Ἰανουαρίου ἐ.ἔ. εἰς Δυρράχιον τὴν πρώτην ἑκτακτον κληρικολαϊκὴν συνέλευσιν, πρὸς ἐκλογὴν τῶν κατὰ Μητροπόλεις συμβουλίων. Κατόπιν ὁμοφώνου συμπαραστάσεως ὑπὸ τῶν συμβουλίων τούτων προχωρεῖ εἰς τὴν ἀναστήλωσιν καὶ λειτουργίαν κατὰ πόλεις μερικῶν ἐκ τῶν ἱστορικῶν ναῶν, εἰς Τίρανα, Δυρράχιον, Ἐλμπασάν, Ἀργυροκάστρον, Αἰδῶνα, Ἀγίους Σαράντα, Πρεμετὴν, Χειμάρραν καὶ Βεράτιον. Ἀνεστήλωσε ἐπίσης καὶ τὴν παρὰ τὸ Δυρράχιον ἱστορικὴν Μονὴν τοῦ Ἁγίου Βλασίου.

Προέβη εἰς τὴν ἀγορὰν ἐνδεδειγμένον κτήματος εἰς Τίρανα διὰ τὴν ἀνέγερσιν τοῦ μεγάρου τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς, μετὰ ξενῶνος καὶ τυπογραφείου. Ἀπεκατέστησε τοὺς ἄνω τῶν 75 ἐτῶν ἐπιζήσαντας παλαιοὺς κληρικούς, προέβη δὲ καὶ εἰς τὴν χειροτονίαν 50 νέων. Ἦδη ἀπέστειλε ἐξ αὐτῶν εἰς Ἀθήνας 11 διὰ πανεπιστημιακὰς σπουδὰς εἰς τὴν Θεολογικὴν Σχολήν. Τὸν Φεβρουάριον 1992 ἤρχισε τὴν λειτουργίαν τῆς ὑπ' αὐτοῦ ἰδρυθείσης εἰς Δυρράχιον Ἐκκλησιαστικῆς Σχολῆς, εἰς τὴν ὁποίαν ἤδη φοιτοῦν 90 σπουδασταί. Ἰδρυσεν μερικὸν κατηχητικὸν σταθμὸν, πρὸς ἐτοιμασίαν διὰ τὸ βάπτισμα, ὅσων δὲν εἶχον βαπτισθῇ. Ἐνεκαίνασεν τὰς κατὰ πόλεις περιουσίας αὐτοῦ πρὸς νοθεσίαν καὶ προσωπικὴν γνωριμίαν μετὰ τοῦ ποιμνίου του. Μετὰ προσοχῆς προβαίνει εἰς τὴν διεκδίκησιν τῆς παλαιᾶς ἐκκλησιαστικῆς περιουσίας, ὥστε νὰ ἐπιτύχῃ τὴν οἰκονομικὴν ἀνεξαρτησίαν τῆς Ὁρθοδόξου Ἀλβανικῆς Ἐκκλησίας. Προέβη εἰς τὴν σύστασιν συμβουλίου τῆς Ὁρθοδόξου Ἀλβανικῆς νεολαίας, ὡς καὶ τῶν γυναικῶν, πρὸς καλυτέρα ἀσκήσιν τῆς χριστιανικῆς προνοίας, διὰ τῆς διανομῆς τροφῆς, φαρμάκων, ἱματισμοῦ καὶ πάσης ἄλλης ἀπαραιτήτου βοηθείας, εἰς τοὺς ἀναξιοπαθοῦντας πολίτας τῆς Ἀλβανίας, ἄνευ οἰασδῆποτε διακρίσεως. Προέβη εἰς τὴν ὀργάνωσιν τεχνικῆς ὑπηρεσίας τῆς Ἐκκλησίας ἀπὸ μηχανικῶν, ὑπομηχανικῶν καὶ τεχνικῶν.

Ἀπὸ τοῦ Νοεμβρίου τοῦ παρελθόντος ἔτους ἤρχισε τὴν ἐπὶ τοῦ παρόντος μηνιαίαν ἔκδοσιν τῆς ὀρθοδόξου ἐφημερίδος «Νγκιάλλια» (Ἀνάστασις). Προέβη εἰς φωτομηχανικὰς ἀνατυπώσεις λειτουργικῶν βιβλίων, διὰ τοὺς ἱερεῖς καὶ σπουδαστὰς τῶν Ἱερατικῶν Σχολῶν. Συνεκρότησε ὁμάδας μεταφραστῶν εἰς τὰς πόλεις Τίρανα καὶ Ἀργυρόκαστρον. Ἐπέτυχεν τὴν κατὰ τὰς Κυριακὰς τηλεοπτικὴν προβολὴν τῆς δράσεως τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς Ἀλβανίας, ὡς καὶ τὴν μετάδοσιν τῆς θείας λειτουργίας τῶν Χριστουγέννων καὶ τοῦ Πάσχα. Προέβη εἰς τὴν ἰδρυσιν συγχρόνου κηροπλαστείου εἰς Δυρράχιον, ἀξίας πολλῶν ἑκατομμυρίων, πρὸς ἐξασφάλισιν τῆς μισθοδοσίας τῶν ἱερέων.

Ὁ Μακαριώτατος ἔθεσε βασικὸν κανόνα τῆς ὅλης δραστηριότητός του τὸ χρέος τῆς χριστιανικῆς ἀγάπης πρὸς πάντας καὶ τῆς καταλλαγῆς μεθ' ὅλων. Οὕτως ἐπέτυχεν τὸ ἥπιον κλίμα τῆς ἀμφιπλεύρου ἐμπιστοσύνης καὶ τῆς διαλύσεως πάσης καχυποψίας. Ἐπέτυχεν τὴν συμμετοχὴν τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος εἰς τὴν ἐτησίαν διάσκεψιν τῶν εὐρωπαϊκῶν Ἐκκλησιῶν. Κατόπιν αἰτήσεώς του, ἐπίκειται καὶ ἡ ἔνταξις τῆς Ἐκκλησίας ταύτης εἰς τὸ Παγκόσμιον Συμβούλιον τῶν Ἐκκλησιῶν, ὡς τακτικοῦ μέλους αὐτοῦ.

Μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ, τὴν ἀνύστακτον φροντίδα τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀναστασίου, καὶ τὴν συμπαράστασιν τῶν Χριστιανῶν, ἐπισκευάζονται ὅλα τὰ ἐρείπια, διαλύεται ἡ φοβία αὐτῶν, κάθε συκοφαντία καὶ καχυποψία. Αὕτη ἡ πραγματικότης

ἐπιβάλλει τὴν ταχύτεραν συγκρότησιν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Αὐτοκεφάλου Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς Ἀλβανίας, ὡς καὶ τὴν ἀπόκτησιν τοῦ «Καταστατικοῦ Χάρτου» αὐτῆς. Οὕτω θὰ διευκολυνθῇ ἡ περαιτέρω ὁμαλὴ ἀντιμετώπισις ὅλων τῶν προβλημάτων καὶ τῶν δυσκολιῶν τῆς Ἐκκλησίας ταύτης, θὰ διασφαλισθῇ δὲ καὶ ἡ ἀγαθὴ συνύπαρξις αὐτῆς μετὰ τῶν ἐκπροσώπων τῶν ἄλλων θρησκευτῶν καὶ τοῦ Ἀλβανικοῦ λαοῦ γενικώτερον.

Μακαριώτατε, εἴμεθα βέβαιοι ὅτι ὁ διέπων τὰ πάντα φιλόanthropos Θεὸς σᾶς ἔθεσεν πνευματικὸν ἡγέτην τῆς ἄλλοτε μαρτυρικῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς Ἀλβανίας, τὸ ποιμνιον τῆς ὁποίας εἶναι ἄξιον κατὰ πάντα τῆς στοργῆς καὶ τῶν κόπων ὅλων μας. Ἡ μακρὰ καὶ ἐπιτυχὴς ἱεραποστολική σας σταδιοδρομία παρέχει εἰς ὅλους μας τὴν ἐγγύησιν τῆς ἀσφαλοῦς καθοδηγήσεως αὐτῶν εἰς τοὺς ἀσφαλεῖς λιμένας τῆς ἐν Χριστῷ σωτηρίας. Ἐπιτελεῖτε τὸ ἔργον τῶν Ἀποστόλων τοῦ Χριστοῦ καὶ τῶν συνεχιστῶν Αὐτοῦ Ἀδελφῶν Θεσσαλονικέων Ἱεραποστόλων τῶν Σλαύων, Κυρίλλου καὶ Μεθοδίου, τοὺς ὁποίους ὁ Θεὸς ὥπλισε μὲ τὴν δύναμιν «τοῦ πατεῖν ἐπάνω ὄφρων καὶ σκορπίων καὶ ἐπὶ πᾶσαν τὴν δύναμιν τοῦ ἐχθροῦ», (Λκ. 10, 19).

Ἡ ἄχρη τοῦδε παρὰ Θεοῦ ἐδλογημένη σὴν ἡρώων ἐκτέλεσις τῶν ἀρχιεπισκοπικῶν σας καθηκόντων ἔχει δεόντως ἐκτιμηθῇ ἀπὸ τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον, τὸ ὁποῖον καὶ σᾶς ἐξέφρασε ἤδη ἀπὸ τῆς 8ης Ἰουλίου ἐ.ἔ. τὸν δίκαιον ἔπαινον αὐτοῦ, καθὼς καὶ ἀπὸ τὴν Ἀκαδημίαν Ἀθηνῶν. Συνεχίζετε τὸ θεάρεστον ἔργον σας μὲ τὰς εὐχὰς ὅλων μας καὶ τὴν διαβεβαίωσιν τοῦ θεανθρώπου Σωτῆρος τοῦ κόσμου «... ἰδοὺ ἐγὼ μεθ' ὑμῶν εἰμι πάσας τὰς ἡμέρας ἕως τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος».